

Renessanse for gruveindustrien. Hvordan løses miljøutfordringen

Elisabeth Gammelsæter
Norsk Bergindustri

norskbergindustri

*Miljøringens temamøte om
Miljøutfordringer – forurenset grunn og
sedimenter , KLIF, 13. mars 2012*

norskbergindustri

Norsk Bergindustri

norskbergindustri

En sterk og samlet bergindustri

**Langsiktig
Inkluderende
Modig**

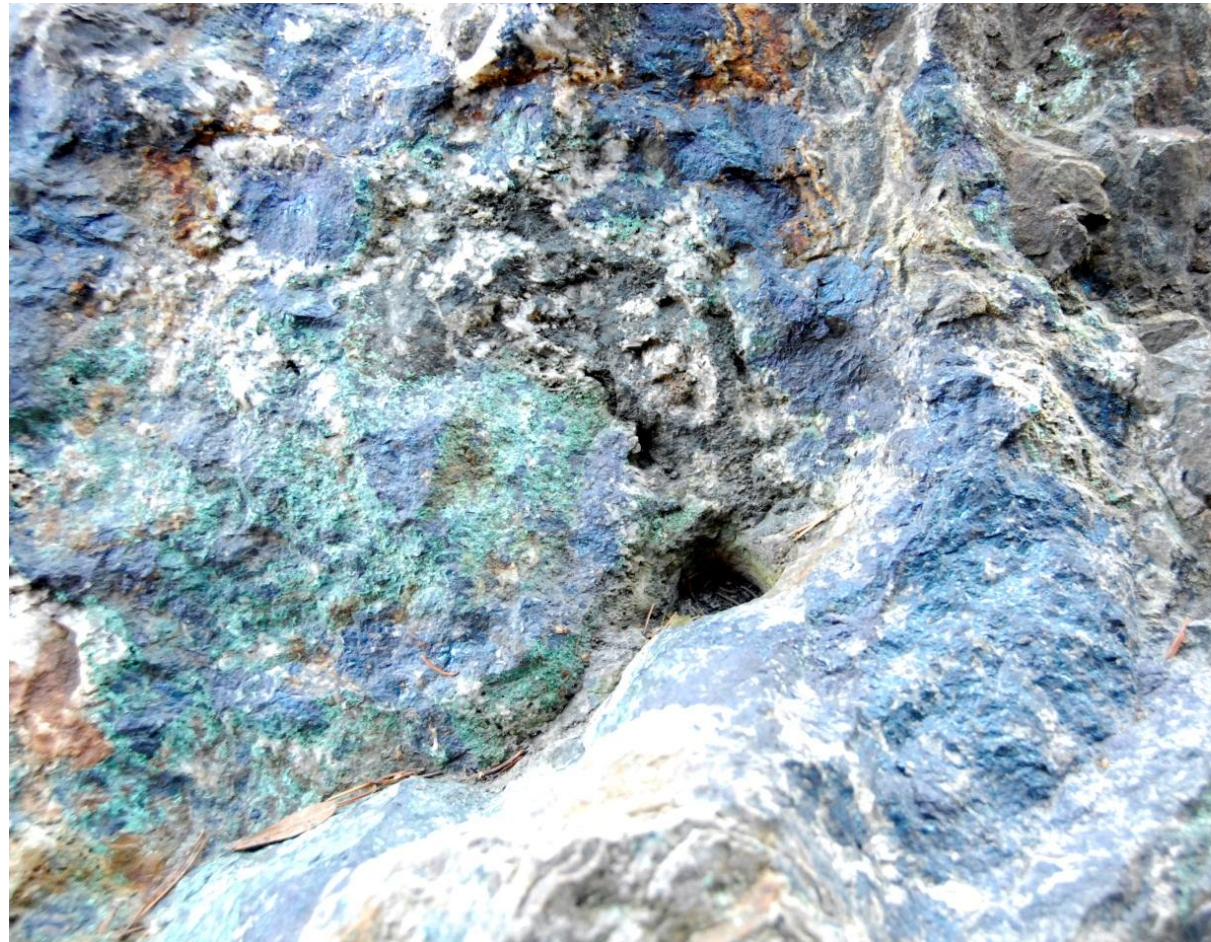
**Vi fremmer
bergindustriens interesser!**

www.norskbergindustri.no

Innhold

- bærekraftighetsbegrepet i bergindustrien
- omdømme- og samfunnsansvar
- om regjeringens arbeid for å legge fram en mineralstrategi
- *miljøutfordringer*
 - deponi og avfall
 - biologisk mangfold
 - Friluftsliv
 - Kulturminner
 - Vannkvalitet
 - Kjemikalier
 - Klima
 - utslipp til luft og støv.

Vi er her for å fylle samfunnets behov for mineraler!

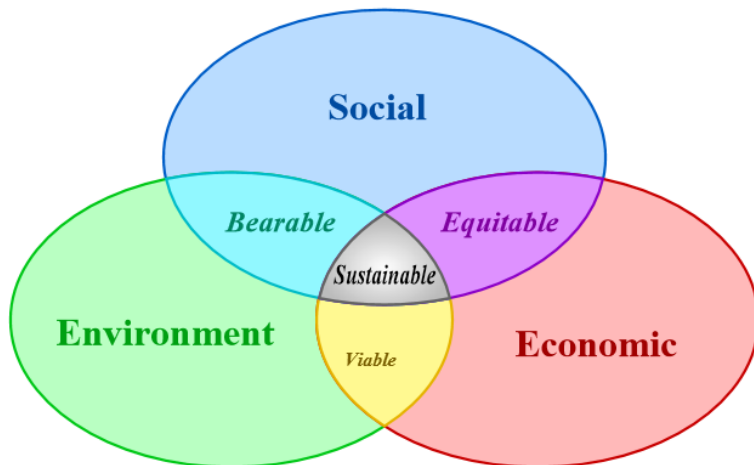

Bergindustrien langs livets landevei..

Bærekraft i bergindustrien

- Brundtland-kommisjonens definisjon:
 - en samfunnsutvikling som imøtekommer dagens konsumbehov uten å forringe mulighetene for kommende generasjoner til å få dekket sine
- Diskutert miljøkonferansen 2011
- Ikke fornybar ressurs

Konklusjoner

- Vi er ikke i mål
- Konstant fokus på kunnskapsutvikling
- Bestrebe seg på å gjøre ting så lite belastende som mulig
- Norsk Bergindustri: stimulere enkeltbedrifter til å bli bedre
- Miljørapportering:
 - En måte å sette mål og måle endring på
- Dialog miljøorganisasjoner:
 - Bellona ekstern ressursperson i Norsk Bergindustris miljøkomite

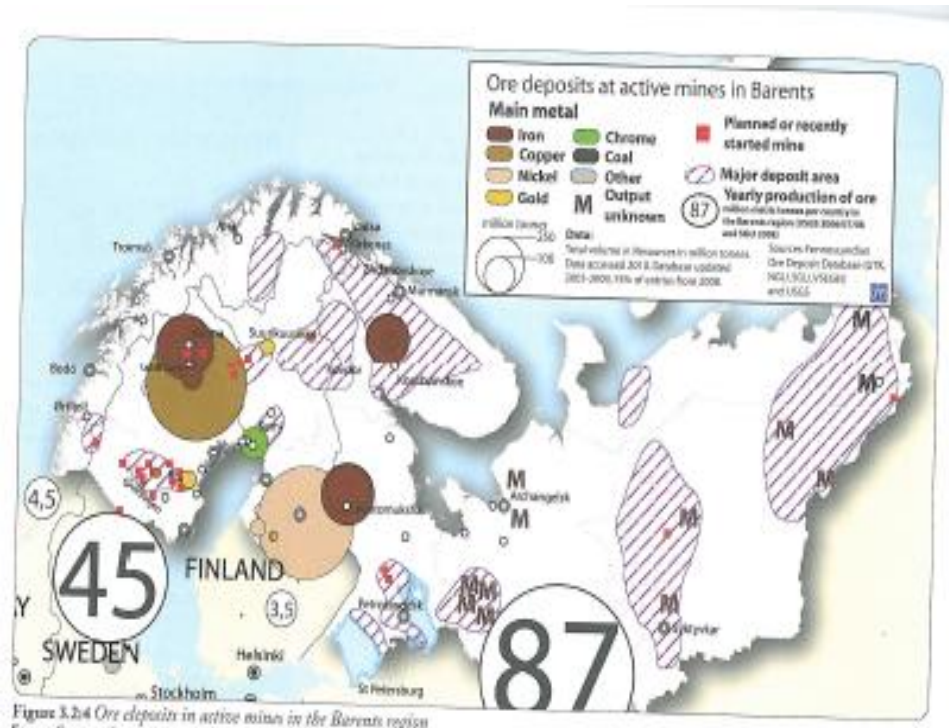
Behov for samfunnsaksept

- Utfordring nr 1!
- Lett å se problemene
- NIMBY (Not In My Back Yard!)
 - Men andre steder...
- God interessenthåndtering er viktig!
- Norge har vært heldig nok til å få geologiske ressurser
- Disse må forvaltes!

Behov for forutsigbarhet

- Stor risiko enkeltprosjekter
 - Geologisk
 - Politisk
- Hvis risikoen er for stor: investorene velger andre land
- Finland/Sverige: i ferd med å få på plass strategi for forvaltning av mineralske ressurser
- Hva gjør Norge?

Om Norsk
Bergindustri arbeid
med samfunnsansvar/
bransjens omdømme

norskbergindustri

Norsk bergindustri spiller en viktig rolle

- Decker samfunnets behov for mineraler fra sandkasse til gravstein – til vedlikehold og videreutvikling av vårt moderne samfunn
- Råstofftilgang er avgjørende viktig for kundene, bl.a. for europeisk mineralindustri
- For lokalsamfunnene
 - Arbeidsplasser
 - Grunnlag for service-, transport og leverandørindustri
 - Skatteinngang
- Å formidle dette er en viktig rolle for bransjen, hvor vi har vært alt for lite flinke

Vi har et ansvar for å yte noe tilbake til samfunnet

- Norsk Bergindustri har Etiske retningslinjer
 - Egne punkter om urfolk, om etisk handel (om å ta ansvar bakover i leverandørkjeden) og om omsetning til mennesker i sorg (gjelder gravstein) i tillegg til generelle regler om ”å oppføre seg ordentlig”
- Bransjen som helhet er ikke sterkere enn det svakeste ledd
- Negativ medieomtale – også av enkeltbedrifter - er skadelig for bransjen som helhet

Konkret fokus på lokalmiljøet:

DEN
GODE
NABO

39

SKRITT MOT ET
BEDRE NABOSKAP

The
GOOD
NEIGHBOUR

39 STEPS

TO A BETTER RELATIONSHIP
WITH YOUR NEIGHBOURS

mineralstrategiarbeidet

norskbergindustri

Norsk Bergindustri siden etableringen:

- Hardt arbeid mot myndigheter og interessenter:
 - Forankring og dialog om behovet for en mineralstrategi

norskbergindustri

– Mineralstrategien er vår aller viktigste sak

Status mineralstrategi januar 2012

- Norsk Bergindustri fortsetter forankringen
 - Møte med Rikke Lind 12. januar
 - Møte med Kunnskapsdepartementet (Kyrre Lekve) 31. januar
 - Brev Jens Stoltenberg 20. januar
 - Fulgt oppmøte med Lind med notat til NHD om viktigste punkter

Brevet til Jens

Hvorfor: I forbindelse med innspurten i mineralstrategien gjøre regjeringen og statsministeren personlig oppmerksom på visse forhold som er av spesiell betydning for bergindustrien:

Innhold:

- Formålet med strategien bør være
 - å løfte og forankre samfunnets behov for mineralske ressurser
 - Strategien bør sammen med mineralloven utgjøre en samlet mineralpolitikk
- Viktig at kontroll- og tilsynsorganer har troverdighet i befolkningen, hos motstanderne og internt i forvaltningen
- Problematisk at det reises spørsmål om utredernes troverdighet fordi de er "kjøpt og betalt"
- En tydeliggjøring av regjeringens forventninger til regionale og lokale myndigheter:
 - Vurdere hvilke ressurser finnes
 - Legge til rette for aktivitet
 - Hindre utilgjengelighet gjennom arealbruk som kommer i konflikt med

Norsk Bergindustri treffer Jens Stoltenberg og Karl Eirik Schjødt-Pedersen om muligheter i nord i Kirkenes i juni 2011

Miljøaspekter ved bergindustri breeced tilnærming

1. Deponi, avfall
2. Biologisk mangfold
3. Friluftsliv
4. Kulturminner
5. Vannkvalitet
6. Kjemikalier
7. Avfall
8. Klima, luft, støv

- Inndeling fritt etter "rikets miljøtilstand" tidlig på 2000-tallet

Deponi – vår viktigste miljøutfordring

- Tre valg:

1. Redusere avfall

- Avhenger av teknologi
- At det fins et marked for restproduktene
- Avstand til markedet

2. Landdeponi

- Titania det eneste i drift i Norge
- Har sine konsekvenser
 - Støving
 - Avrenning
 - Sikring et poeng
 - Volum gir ruvende størrelser

3. Sjødeponi

- Norge er heldig som har fjorder og mulighet
- Livet kommer tilbake etter avslutning

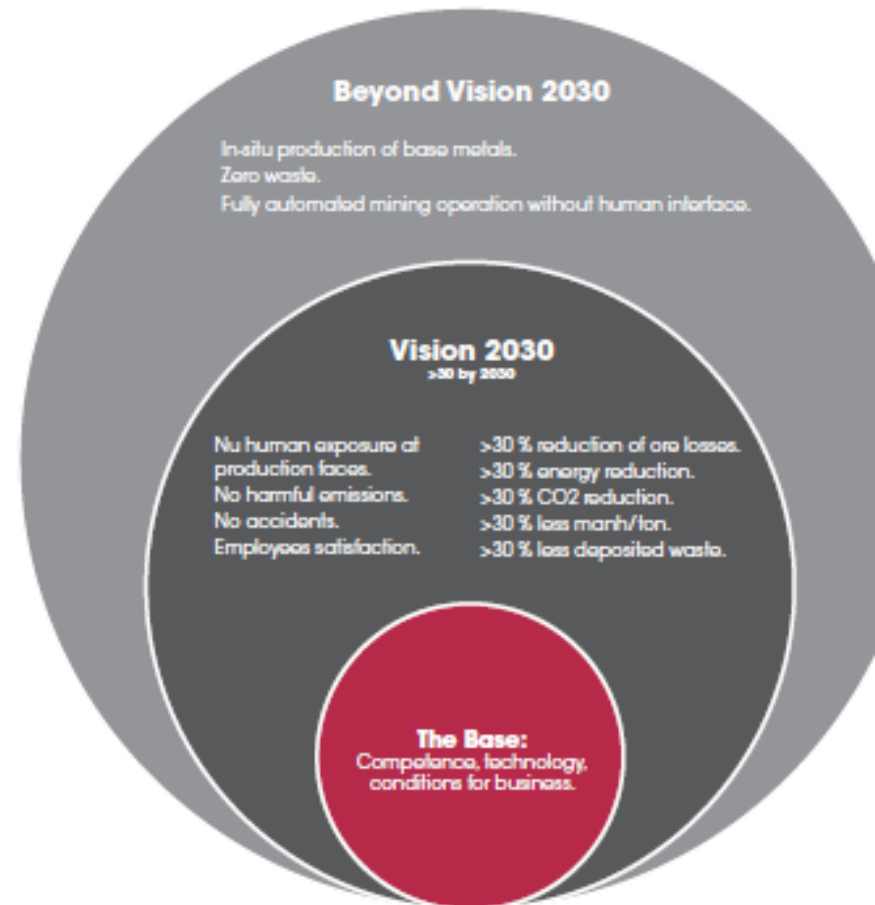
norskbergindustri

NHD har bedt Institutt for geologi og bergteknikk om søknad om et forskningsprofessorat om oppredning, flotasjon og deponi, - skulle vurderes statsbudsjettet 2012 – kom ikke da

MIFU – Smart Mine of the Future

- Vision 2030
- Boliden, LKAB, KGHM Polen + utstyrsleverandører
- Antyder 30% redusert deponi men ikke 100% løst innen en slik tidshorisont

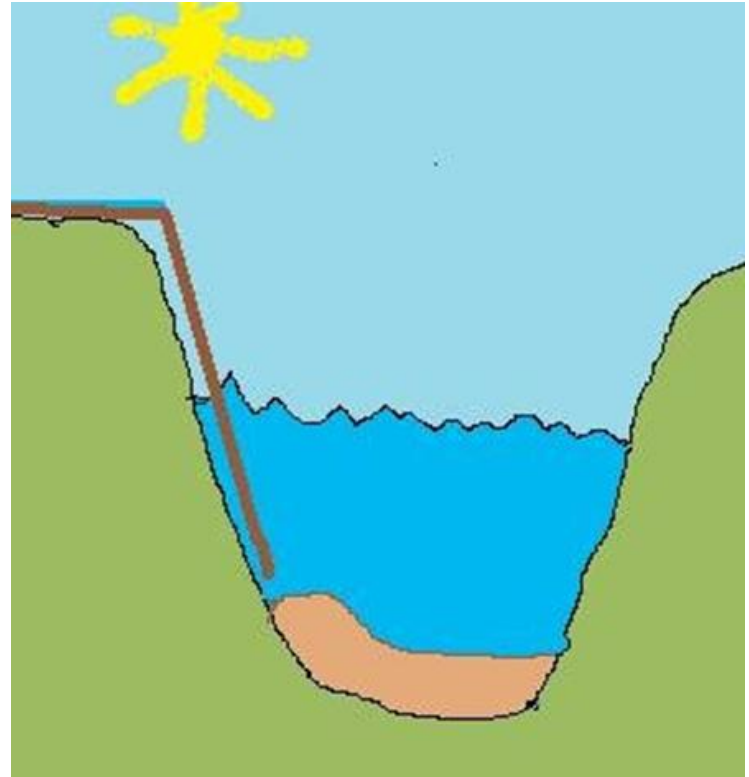
Deponi – vår viktigste miljøutfordring

- KLIF: erfaringsrapport om håndtering av deponisaker
- Norsk Bergindustri egen deponiarbeidsgruppe i dialog med myndighetene og berørte interessenter
- Felles konferanse med Fiskarlaget om bruk av sjø i september 2011
- Den enkelte bedrift: finne bærekraftige løsninger

Norsk Bergindustri ønsker ikke en prinsipiell vurdering for eller mot sjødeponi

- Bærekraft i det enkelte tilfellet må være målet
- Landdeponi er slett ikke ukomplisert, bl.a. i forhold til avrenning og sikring
- Vi kan ikke si nei til bergindustri
 - Vi klarer oss ikke uten og kommer neppe noen gang til å gjøre det
- Norge har et ansvar overfor verden til å bidra med våre ressurser
 - Det er ikke sånn at vi kan outsource all aktivitet som har negative effekter til den tredje verden og så sitte og nyte godt av sluttproduktene
- Hvor relevant er det å sammenligne seg med bl.a. Papua New Guinea selv om begge tillater deponi i sjø
- Vellykkede erfaringer fra Norge kan på sikt også legge grunn for ny praksis andre steder

Avfall

- Begrense avfallsmengden
- Redusere forbruket
- Gjenvinning
 - Byggeråstoffer: knust betong og asfalt utgjør en vesentlig andel av byggeavfallet
 - Utfordring: norsk geografi og befolkningstetthet
- Stimulere til økt utnyttelse av restprodukter
 - Finstoff
 - Tørrmur skifer
- Stimulere til bruk av rett kvalitet til rett formål
- Stimulere til at gode ressurser reserveres til framtidig bruk og ikke bygges ned
- Regelverk: mineralavfallsdirektivet implementeres – krav om plan!

Raw Materials Initiative, EU-kommisjonen

- sikre tilgang på råmaterialer fra internasjonale markeder
- legge rammevilkår innen EU for å sikre tilgang på europeiske råstoffkilder
- fremme ressurseffektivitet og gjenbruk for å redusere forbruk

3. Redusert forbruk

grep som bør fremmes som nevnes er

- ressurseffektivitet
- gjenbruk
- substitusjon
- økt bruk av fornybare råvarer

Biologisk mangfold

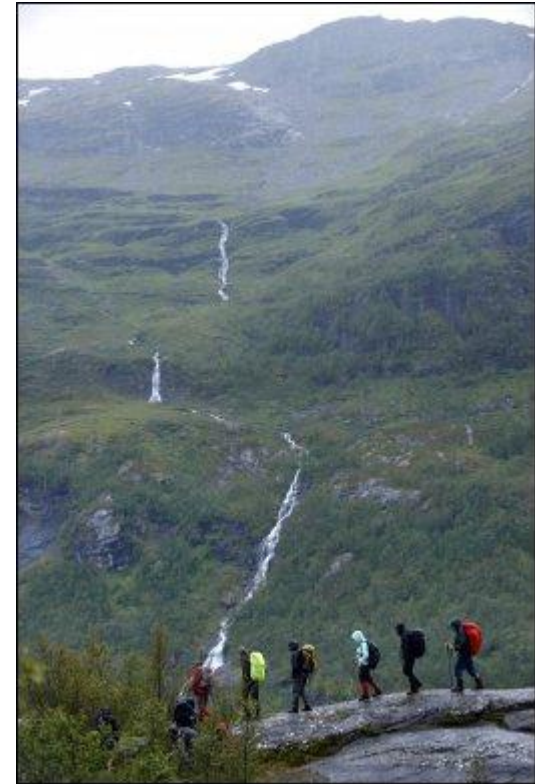
- Arter
 - Jordsmonn fjernes
 - Livsvilkår for dyr/planter endres/fjernes
 - Må vurderes før igangsettelse
- Landskap
 - Tildels store inngrep
 - Gamle synder: sår består
 - Dagens bransje vurderes etter disse
 - Nye tiltak: vurderes før igangsettelse
 - Noen tiltak vil kreve store inngrep, valg mellom uttak eller å la forekomsten ligge

- Fornuftig utnyttelse av arealer underveis og etter avslutning
 - Våre bedrifter kan tilby samfunnet felles bruk av samme areal til samme tid
 - For eksempel andre upopulære tiltak
 - Deponi, gjenbruk, restavfallsplasser er eksempel
 - Gode planer for opprydding bør etterstrebes
 - Fleksibilitet v/langsiktig drift:
 - Hva er behovet om 50/100 år?
 - Regler for opprydding i ny minerallov

Friluftsliv

- Mulige konflikter vurderes før oppstart
- Reguleres ved behov
- Det fins saker hvor dette har betydd nei
- Eksempel: Amrock i Rogaland, utsyn til brudd fra turvei ble hevdet fra MD som utløsende argument for nei til utvidelse

Kulturminner

- Vanlig konflikt
- Avveies under arealplanleggingsprosessen
- Tiltakshaver må i dag betale for utredning
- Gjelder også for eksempel landbruk
- I praksis en oppfordring til ikke å fortelle om funn
 - For dyrt til lønnsomhet
 - Kan blokkere drift hvis kulturminnene regnes som viktige nok
 - Kulturminnesektoren har sterkere tradisjon i å hevde nasjonal, regional viktighet osv.

Vannkvalitet

- Konflikt grunnvann/grus
 - Vurderes ved tillatelse
- Utslipp finstoff/slam, inerte stoffer
 - Kun etter tillatelse, når konsekvenser er vurdert
- Forurensning, ikke inerte stoffer
 - Forurensningsloven legger rammer
 - KLIF vurderer enkeltsøknader
 - Det gis konsesjon for utslipp
 - Rapporteres etter plan
 - Nasjonale normgrenser for enkeltstoffer
- Utslipp av olje/diesel etc: bedriftenes ansvar å begrense

Kjemikalier

- Kjemikaliekartotek: alle bedrifter pålagt å registrere kjemikaliebruk, og håndtere i tråd med regelverk
- REACH
- EUs kjemikalierregelverk
- Registrering, Evaluering, Autorisasjon av Chemicals
- Mineraler er i utgangspunktet gitt unntak ”i den grad de fins i naturen, ikke er kjemisk modifiserte (...)”.
- Bergindustri med oppredning må registrere sine kjemikalier
- De andre er brukere

Klima, luft, støv, rystelser, trafikk

- Klima

- Redusert avstand mellom massetak vil redusere utslipp av klimagasser grunnet kortere transport
- Naturstein: fraktes fra Norge til Kina for bearbeiding og tilbake grunnet manglende konkurransedyktighet prismessig i fht. lavkostland
- Lokal klimapåvirkning ved store landskapsendringer, for eksempel ved fjerning av åser/koller

- Støy

- Retningslinjer T 1442
- Forurensningsloven, industriforskriften samt teknisk forskrift setter begrensning
- Forebygge støyplager, ivareta stille områder
- Gir til en viss grad beskyttelse for støykilder mot innebygging
- Støysonekart
- Ulike desibelkrav ulike deler av døgnet
- Bergindustri definert som industri

Støv

- Nedfallsstøv
 - Hos naboen
 - Ren klesvask
 - Rent og ryddig hos bedriften
 - Gir et ryddig inntrykk og økt trivsel
 - Reduserer også svevestøv
- Svevestøv
 - Kwarts er farlig ved innånding
 - Europeisk kvartsavtale

Rystelser

- Vibrasjonsgrenser Norsk standard
- Rystelser kan oppleves som truende, viktig å berolige nabolaget

Trafikk

- Frakt av utstyr inn
- Varer ut
- Oppleveres som plagsomt, særlig aktuelt for lokale pukkverk
- Umulig å unngå, men kan planlegges minst mulig belastende
- Byområder med kødannelse: trafikk svært viktig

Andre aspekter

- Forholdet til omverdenen generelt
 - Våre bedrifter påvirker miljøet
 - Alle bedrifter bør etterstrebe å minimere negative konsekvenser for omverdenen
 - Norsk Bergindustri oppfordrer til gode systemer for behandling av naboklager osv
 - Ansvar for de ansatte/HMS
 - Enhver ulykke er en for mye, trygghet for liv og helse må stå sentralt i alt vi gjør
- Grep:
- HMS-komiteé i Norsk Bergindustri siden år 2000
 - HMS-dager,
 - Bransjerelevant lovpålagt HMS-kurs for ledere
 - Informasjonsutveksling er en nøkkel
 - Europeisk kvartsavtale

Andre aspekter II

- Disponering av arealer rundt bergverksbedrifter: ikke regulere seg til konflikt
- Bergindustribedrifter har ofte lengre horisont enn offentlige myndigheter, kommunepolitikere tenker i 4-årsperioder, helst inneværende

Oppsummering

- Bergindustri er krevende
- Null miljøpåvirkning er lite realistisk
- Kontinuerlig bestrebelse mot å bli enda flinkere gjennom kunnskapsutvikling
- Dialog med berørte interessenter

Bergringen

- Norsk Bergindustri deltar i Bergringen – et samarbeidsforum mellom studenter, Institutt for geologi og bergteknikk ved NTNU og relevante bedrifter/organisasjoner
- Økt nedslagsfelt mot miljøbransjen ønskes
- Følere ute for å engasjere Miljøringen inn mot Bergringen
- Mulig å delta som observatør i styret på linje med Norsk Bergindustri

BERGRINGEN

norskbergindustri

norskbergindustri

**Takk
for
oppmerk-
somheten!**